

39. Keskiviikkona 10 päivänä huhtikuuta 1996

kello 14

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Ensimmäinen käsittely

1) Hallituksen esitys laeiksi tullilain ja valmisteverotuslain 21 §:n muuttamisesta 1078

Hallituksen esitys 178/1995 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 2/1996 vp

2) Hallituksen esitys laeiksi vuoden 1951 kalastuslain 90 §:n ja vuoden 1982 kalastuslain muuttamisesta 1081

Hallituksen esitys 200/1995 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 3/1996 vp

Lähetekeskustelu

3) Lakialoite laiksi eräistä väliaikaisista poikkeuksista valtion eläkelainsäädäntöön 1082

Lakialoite 6/1996 vp (Arja Ojala /sd ym.)

4) Lakialoite laiksi rikoksesta epäillyn julkisesta puolustuksesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi 1086

Lakialoite 7/1996 vp (Markku Pohjola /sd ym.)

5) Asetus eräistä väliaikaisista poikkeuksista Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston Jugoslavian liittotasavaltaa (Serbia ja Montenegro) ja eräitä Kroatian tasavallan ja Bosnian ja Herzegovinan tasavallan alueita koskeviin päätöksiin perustuvien velvoitusten täyttämisestä annetun asetuksen soveltamiseen 1086

Asetus 1/1996 vp

6) Asetus Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston Jugoslaviaa koskevaan päätökseen perustuvien velvoitusten täyttämisestä annetun asetuksen muuttamisesta ”

Asetus 2/1996 vp

7) Suomen itsenäisyyden juhlarahaston SITRAn toimintakertomus vuodelta 1995 ..”

Kertomus 1/1996 vp

Mietintöjen pöydällepano

8) Hallituksen esitys laiksi teletoimintalain muuttamisesta ”

Hallituksen esitys 180/1995 vp
Liikennevaliokunnan mietintö 2/1996 vp

9) Hallituksen esitys laeiksi merimieslain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta 1087

Hallituksen esitys 199/1995 vp
Työasiainvaliokunnan mietintö 1/1996 vp

Puhetta johtaa puhemies Uosukainen.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi edustajat Alho, Kalli, Kekkonen, Korhonen R., Kuisma, Laitinen, Lipponen, Malm, Myllyniemi, Norrback, Ojala A., Ojala O., Partanen, Peltomo, Perho, Puhjo, Saario, Taina, Törnqvist ja Vihriälä.

Nimenhuudon jälkeen ilmoitetaan ed. Ojala O.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä sairauden takia ed. Kekkonen, virkatehtävien takia edustajat Lipponen ja Norrback sekä yksityisasioiden takia edustajat Kalli, R. Korhonen, Laitinen, Malm, A. Ojala, Perho, Puhjo ja Vihriälä,

tästä ja huomisesta päivästä virkatehtävien takia edustajat Huotari, Kantalainen, Karjula, Kokkonen, Komi, Johannes Koskinen, Lindroos, Prusti, Rinne, Ryhänen, Tiilikainen, Veteläinen, Viljamaa, Virtanen ja Vokkolainen sekä yksityisasioiden takia ed. Törnqvist,

tämän kuun 12 päivään virkatehtävien takia ed. Taina sekä yksityisasioiden takia edustajat Alho, Myllyniemi, Partanen ja Peltomo,

tämän kuun 19 päivään yksityisasioiden takia ed. Kuisma sekä

ensi kesäkuun 20 päivään sairauden takia ed. Saario.

Uudet hallituksen esitykset

P u h e m i e s : Ilmoitetaan, että tasavallan presidentti on 4 päivänä huhtikuuta 1996 antanut eduskunnalle hallituksen esitykset n:ot 15—24.

U-asiat

P u h e m i e s : Ilmoitetaan, että 28 päivänä maaliskuuta ja 3 päivänä huhtikuuta 1996 päivätyillä valtioneuvoston kirjelmillä ovat puhemiehelle saapuneet valtiopäiväjärjestyksen 54 b §:ssä

tarkoitettujen Euroopan unionin asiain n:ot U 15—17.

Ilmoitetaan edelleen, että puhemies on tänään toimittanut mainitut asiat käsiteltäviksi suureen valiokuntaan, jolle asian n:o U 15 osalta talousvaliokunnan, asian n:o U 16 osalta sosiaali- ja terveysvaliokunnan sekä asian n:o U 17 osalta valtiovarainvaliokunnan on annettava lausunto.

Kirjalliset kysymykset

P u h e m i e s : Ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuna, saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 56, 74, 83, 94, 102, 104, 105, 107, 109—111, 113, 116, 121, 122, 124, 127, 132 ja 134. Nämä kysymykset vastauksineen on nyt jaettu edustajille.

Uuden-Seelannin parlamentin valtuuskunnan vierailu

P u h e m i e s : Arvoisat kansanedustajat! Ilmoitan, että Uuden-Seelannin parlamentin puhemiehen Peter Tapsellin johtama valtuuskunta on saapunut seuraamaan täysistuntoa. Eduskunnan puolesta lausun puhemies Tapsellin seurueineen tervetulleeksi eduskuntaan. (Suosionosoituksia)

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Hallituksen esitys laeiksi tullilain ja valmisteverotuslain 21 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 178/1995 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 2/1996 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö n:o 2.

Keskustelu:

E d. V ä i s t ö : Arvoisa puhemies! Nykyinen tullilaki on ollut voimassa vasta viime vuoden alusta lukien. Lain käsittelyn yhteydessä eduskunta edellytti, että tullilainsäädäntö otetaan pian tarkistettavaksi vastaamaan uutta poliisilakia.

Nyt ensimmäisessä käsittelyssä olevassa hallituksen esityksessä ehdotetaankin tullilakiin

otettavaksi uuden poliisilain tiedonhankintaa koskevia säännöksiä vastaavat säännökset eduskunnan lausuman mukaisesti. Lisäksi ehdotetaan tulliviranomaisille annettavaksi eräitä yksittäisiä tullin valvontatointa koskevia uusia valtuuksia.

On kuitenkin todettava, että nyt käsittelyssä olevassa tullilakiehdotuksessa ei ole esimerkiksi tullin poliisitoimintaa koskevia yleisiä periaatteita samaan tapaan kuin poliisilaissa. Hallintovaliokunta kiinnittää mietinnössään huomiota myös siihen, että henkilötietojen suojasta ja rekistereihin liittyvistä seikoista samoin kuin rekisteröidyn oikeuksista ja oikeuskeinoista ei ole säädetty riittävän täsmällisesti lailla. Valiokunta huomauttaa myös, että uuden tullilain säätäminen jälkeen on tullut voimaan perusoikeusuudistus.

Arvoisa puhemies! Hallintovaliokunta kiinnittää huomiota myös yleisesti siihen, mitä poliisitehtäviin kuuluvia toimivaltuuksia ja missä laajuudessa on perusteltua sallia annettavan muulle viranomaiselle kuin poliisille. Valiokunta toteaa, että tämän tarkastelun yhteydessä on otettava huomioon muun ohella kansalaisten oikeusturvapäätökohdat ja niihin liittyen tehtävien hoitamiseen saatu koulutus, välineistö ja harjaantuminen. Tarkastelussa on otettava huomioon myös EU-jäsenyyden mukanaan tuomat muutokset ja vapaan liikkumisen periaatteen toteuttaminen ja tämän edellyttämät korvaavat toimenpiteet.

Mietintöön sisällyttämässään perustelulausumassa hallintovaliokunta edellyttääkin, että hallitus ottaa tullilainsäädännön kokonaisuudessaan pikaisesti tarkistettavaksi. Perusteluna tälle on sekä perusoikeusuudistus että tarve saada tullilaki paremmin vastaamaan uutta poliisilakia. Valiokunta edellyttää lisäksi hallituksen seuraavan tullilain soveltamista ja toimivuutta sekä oikeusturvaan, tietosuojaan että rikosten torjuntaan ja tutkintaan liittyvien kysymysten käsitteilyä.

Hallituksen esityksessä tullilain 12 § ja valmisteverolain 21 § pitävät sisällään muutoksen, joka rajoittaa Suomen ja kolmannen maan välisessä liikenteessä olevan kulkuneuvon henkilökunnan oikeutta tuoda tullittomia ja verottomia tuomisia tiettyyn markkamäärään. On kuitenkin huomattava, että tuomisia voisi kyseisen yhteisuumaltaan 150 markkamäärän edestä tuoda jokaiselta matkalta. Ehdotusta on perusteltu sillä, että muutos mahdollistaisi luopumisen ns. tullauskirjasta, jota nykyisen lainsäädännön mukainen valvonta edellyttää.

Arvoisa puhemies! Hallintovaliokunnan saaman selvityksen perusteella nykyinen järjestelmä ei kuitenkaan ole sen hankalampi valvonnan järjestämisen kannalta kuin ehdotettu uusi menettely. Valiokunta onkin harkinnan jälkeen päätenyt yksimielisesti ehdottamaan nykyisen järjestelmän säilyttämistä.

Lakiesityksen 15 §:ssä ehdotetaan muutosta, joka mahdollistaisi henkilökatsoituksen ja muun henkilöön kohdistuvan tarkastuksen suorittavan tullimiehen jättämään oman henkilöllisyytensä ilmoittamatta. Vastaavaa säännöstä ei sisälly poliisilainsäädäntöön. Vaikka virkamiehen turvallisuudesta huolehtiminen onkin tärkeää, hallintovaliokunta on tässä asiassa pitänyt asianmukaisena, että tullimiehellä on sama velvollisuus henkilöllisyytensä ilmaisemiseen kuin poliisilla.

Arvoisa puhemies! Perustuslakivaliokunta on antanut lakiesityksestä hallintovaliokunnalle lausunnon. Hallintovaliokunta on ottanut mietinnössään asianmukaisesti huomioon lausunnossa esitetyt valtiosääntöoikeudelliset huomautukset. Lausunnon perusteella valiokunta ehdottaa muutoksia hallituksen esityksen 20 c, 20 d ja 20 f §:iin. Hallintovaliokunta puoltaa yksimielisesti lakiehdotusten hyväksymistä valiokunnan ehdottamin muutoksin ja kannanotoin.

Ed. Pulliainen: Arvoisa puhemies! Valiokunnan arvoisa puheenjohtaja jo kuvasi, mikä on puheenvuoroni tausta, eli että tullilain 12 §:n ehdotetaan yksimielisesti säilyvän sellaisena kuin se on voimassa olevassa laissa.

Arvoisa puhemies! Tähän prosessiin kuitenkin liittyy hyvin merkittävä näkökohta. Asian tiimoilta on tapahtunut valtionhallinnollisesti sellaista, joka ei voi jäädä eduskunnan pöytäkirjaan merkitsemättä. Ministeriön virkamiehet nimittäin sitoutuivat työtaistelu-uhkatilanteessa siihen, että hallituksen esitystä näiltä osin ei tehtäisi sellaisena kuin se hallituksen esityksessä on, ja näkemyksensä vielä signeerasivat asiaan kuuluvalla tavalla valtakunnansovittelijan toimistossa. Niinpä valiokunta kutsui asiassa kuultavaksi valtakunnansovittelijan, joka palautti mieleen koko sen prosessin, joka asiassa käytiin. Tällä tietysti on mitä suurin merkitys siinä katsannossa, kuinka vakavasti tämän laatuiset signeeraukset pitää ylipäätään ottaa.

Henkilökohtainen näkemykseni on, että kun kerran on signeerattu, niin silloin pitää järjestysolellakin voida luottaa siihen, että kanta on ihan tosissaan otettu. Tämä tarkoittaa sitä, että jos kanta muuttuu, se puretaan päinvastaisessa

järjestyksessä eli neuvottelut käynnistetään uudestaan ja todetaan, että välipuhe ei enää pidäkään. Mutta niinpä ei tässä tapauksessa menetely, vaan ministeriön puolella hyvin vajaalla informaatiolla syntyi hallituksen esitys, joka oli risti-riidassa sen kanssa, mitä työtaistelu-uhkatilanteessa oli todettu.

Tämä on mielestäni nyt nokanvalkaisun hetki, arvoisa puhemies. Kun asianlaita on näin ja kun asialla valtionaloudellisesti ei juuri mitään merkitystä ole, ja vielä niin merkitystä toisaalta, että toiset voittavat ja toiset häviävät mutta lopputulos on plus miinus nolla, niin kuin valiokunnan yksimielisessä mietinnössä todetaan, niin silloin on paikallaan, että eduskunta palaa siihen, mistä on ministeriön virkamiesten kanssa sovittu. Jos sitten halutaan tähän todella muutoksia jatkossa, niin se tapahtuu sellaisessa menettelyjärjestyksessä kuin ylipäätään työmarkkina-asioista valtakunnassa sovitaan.

Olen erinomaisen iloinen, että tässä on palattu eräällä tavalla ruotuun ja ministeriön virkamiehille saatetaan tiedoksi se, mikä asiallista on saatava, että kun nimen panet, niin kiinni pidät siitä, mihin nimen olet pannut.

Ed. L ö v : Ärade talman! När gränserna öppnades i och med EU-medlemskapet är tullens stickprov inte längre möjliga i den interna trafiken. För den nationella tryggheten har man dock rätt att skapa nationella övervakningssystem för att kontrollera trafiken av framför allt narkotika, pornografiska alster, vapen, kärnämnen och kulturföremål. Speciellt den ökade narkotika- och hormonhandeln kräver djärva grepp av tull och polis.

Utan lagliga nya möjligheter och resurser lyckas inte detta. Övervakningsmedel att ta till är enligt lagförslaget teknisk uppföljning via avlyssning och kamerakontroll, förföljning av bil och kontroll av hotellgäster. Hemfriden är dock helig och husrannsakan kan göras endast med beslut av överordnad.

Förvaltningsutskottet uppmanar i sitt betänkande tull- och polismyndigheterna till samarbete för att undvika onödiga dubbelinvesteringar i utrustning och kunskap. Man kan säga att tullens resurser i och med denna reform omfördelas från gripande av småsmugglare till ett effektivare gripande av verkliga brottslingar.

Förvaltningsutskottet ville vidare förhindra en diskriminerande reduktion av båt- och flygpersonalens rätt att införa tullfria produkter från land utanför EU. Enligt betänkandet får de fort-

sättningsvis införa lika mycket per månad som turister i övrigt.

Arvoisa puhemies! Ajankohtainen tullilain uudistus on varsin tarpeellinen. Nuorison huumeiden ja hormoneiden väärinkäyttö on dramaattisesti lisääntynyt viime vuosina. Ilman uusia valvontamenetelmiä tulli ei pysty rajoittamaan huumekauppaa tehokkaasti. Toivon samalla, että resursseja löytyy tulliin teknologisen varustuksen täydentämiselle.

Uudistustyö ei saa loppua tähän. Perusoikeus-uudistus, uusi poliisilaki sekä tulevat Europol- ja Schengen-sopimukset antavat uusia haasteita. Tullilaki ja mainitut sopimukset muodostavat erittäin tärkeän osan kansalaisten vapaudesta ja turvallisuudesta, joten uudistustyö on tehtävä hyvin perusteellisesti.

Ed. O. Ojala merkitään läsnä olevaksi.

Ed. V a n h a n e n : Arvoisa puhemies! Minusta on hyvä asia, että ed. Väistön johtama valiokunta yksimielisesti muutti hallituksen esityksen, joka koski matkustavan henkilökunnan aseman aika olennaista muuttamista aikaisemman käytännön mukaiseksi. Ylipäätään pitää vähän ihmetellä sitä, mikä oli hallituksen ajatuksen taustalla, kun se oli esittämässä järjestelmää, jossa matkustavan henkilökunnan mahdollisuus tullivapaisiin ostoksiin olisi jäänyt murto-osaan siitä, mikä on tavallisen virkamiehen tai kauppiamiehen, joka saattaa reissata EU:n ulkopuolella useamminkin kuin matkustavaan henkilökuntaan kuuluvat. Tässä oltiin kaventamassa olennaisesti näiden kansalaisten oikeuksia. Tältäkin osin sen lisäksi, mitä ed. Pulliainen osoitti perusteluiksi, oli hyvä, että lainkohta palautettiin ennalleen.

Ed. D r o m b e r g : Arvoisa puhemies! Kun valiokunnassa lakia käsiteltiin, kuten ed. Vanhanen äsken sanoi, erittäin ongelmalliseksi muodostui matkustavan henkilökunnan verovapaan tuonnin määrä. Siinä mielessä oli erittäin tärkeätä, että voimme yhteisymmärryksessä sopia siitä, että pidämme nykyisen lain voimassa, jolloin se kohtelee kaikkea matkustavaa henkilökuntaa tasavertaisesti. Toisin sanoen näin ei muodostunut ongelmia eri ryhmien välille, ja siinä mielessä olenkin erittäin ilahtunut, että valiokunta yksimielisesti pystyi tämän hyväksymään.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

2) Hallituksen esitys laeiksi vuoden 1951 kalastuslain 90 §:n ja vuoden 1982 kalastuslain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 200/1995 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 3/1996 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 3.

Keskustelu:

Ed. P u l l i a i n e n : Arvoisa puhemies! Nyt käsiteltävään esitykseen ja siihen ratkaisuun, joka tällä kertaa maa- ja metsätalousvaliokunnassa on yksimielisesti muotoutunut, sisältyy hyvin syvällisesti periaatteellinen kannanotto, ja olen erinomaisen iloinen siitä, että kannanotto on yksimielinen.

Kiinnitän huomiota ammattikalastajan määritelmään ja siihen, mitä määritelmästä kalastus-
senohjauksellisesta seuraa.

Meillä on ollut jonkin aikaa — huom: ei kovin pitkän aikaa mutta jonkin aikaa — mielestäni aivan harhainen tapa yrittää ohjailla kalastusta. Se on ollut se, että eräällä tavalla rajataan ammattikalastajiksi nuo ja nuo ja nämä ja nämä eivät saa tätä statusta. Niinpä voimassa olevan lainsäädännön mukaan on ollut sellainenkin mahdollista, että tilanomistaja voi olla ammattikalastaja sivutoimisesti mutta hänen renkinsä ei. (Ed. Aittoniemen välihuuto) — Ed. Aittoniemi, ymmärrän teidän yhteiskunnallisen näkemyksenne, että sen mukaista juuri on tämän lain mukainen diskriminointi, mutta onneksi se ei ole laajalle levinnyttä suomalaisessa yhteiskunnassa. — Nyt on kysymys siitä, mikä on oikea, kansalaisia diskriminoimaton tapa ohjailla kalastusta, kun kalastusta pitää ohjata — arvoisa puhemies, sitä pitää ohjata. Me ajaudumme hyvin helposti ylikalastukseen, ja se lopettaa varsinaisen elinkeinotoiminnan harrastustoimeliaisuudesta nyt puhumattakaan.

Se, että nyt vedettiin ammattikalastajaksi pääsemisen raja asiallisen alas, tässä tapauksessa 15 prosenttia on nyt ansaintaraja, on oikein. Kun siihen sisältyy automaattisesti se, että var-

sinainen kalastuksen sääntely tapahtuu kaloja koskevin säädöksin, siis pyyntirajoituksin ja myös pyyntivälimerajoituksin, silloin kaikki ovat periaatteessa samalla viivalla. Nyt, kun vielä katsotaan yhteiskunnallista tilannetta, jossa on hyvin paljon työttömiä, on annettava myös se mahdollisuus, että kansalainen voi hyvin monesta eri lähteestä hankkia elantonsa niin, että kuitenkin itseisesti pyrkii itsensä ja pesueensa elättämään. Mielestäni ne ratkaisut, jotka maa- ja metsätalousvaliokunnassa asiassa on tehty, ovat kerta kaikkiaan nappiin osuneet. Minä toivon, että ministeriön virkamiehet, jos tämä eduskunnan yleiseksikin tahdoksi vääntäytyy, tämän viestin oikein ymmärtävät ja suuntaavat kalastuspoliittiset ehdotuksensa tämän ratkaisun mukaisesti.

Ed. R i m m i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Pulliainen ihan ansiokkaassa puheenvuorossaan toi todella esiin myönteisen kehityksen, joka kalastuslain kohdalla nyt on. Hallituksen esityshän lähti siitä, että raja, jolla ammattikalastajaksi määriteltäisiin, olisi ollut 30 prosenttia, ja siitä nousi varsin mittava hämminki kalastajien keskuudessa. Todella myös olen erittäin iloinen siitä, että valiokunta kykeni yksimielisesti saamaan tällaisen nyt todella toivon mukaan kaikkia kalastajia tyydyttävän hyvän ratkaisun, emmekä myöskään tuolla esityksellä nyt eliminoi sitä, että työttömät ihmiset ja muut lisäelinkeinoja haluavat ihmiset voivat kalastusta harrastaa.

Ed. R a j a m ä k i : Arvoisa puhemies! Tois-
tamatta kovin paljon ed. Pulliaisen puheenvuorossa esille tuomia näkemyksiä taustana on juuri ollut ammattikalastajan määritelmä eli ammattimaiseen kalastukseen tarkoitettujen pyydysten käyttöoikeus sivutulomääritelmällä osuutena kokonaistuloista. Tämähän tuli erittäin rajusti esille viime eduskunnassa, kun Euroopan unionin jäsenyyteen liittyvällä perustelulla puututtiin kalastuslain 6 §:ään puhtaasti sillä perusteella, että haluttiin ajaa yhden ammattiryhmän eli ammattikalastajien erityistä intressiä ylikorostuneella hätävarjelun liioittelulla eli nostettiin rajaa niin, että ajettiin ulos ammattikalastusmahdollisuuden piiristä erittäin suuri väestömäärä. Niin Perämeren kuin Raumanmeren kalastajat ovat kieltämättä tulleet tutuiksi meille menneinä vuosina, heidän kirjeensä ja lähetystönsä. Nyt tässä yhteydessä on myönteistä ollut se, että on voitu tätä rkp-rälssilaiksi viime eduskunnassa nimittä-

määni lakia tarkentaa ja valiokunta on pystynyt tähän puuttumaan.

Ammattikalastusta koskevat tuet ym. ammatikalastuspolitiikkaan liittyvät asiat tulee tehdä eri päätöksiin eikä niitä tule niin kuin tällä tavalla iskemällä eräitten ihmisten tulonmuodostukseen lähteä määrittelemään.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Lakialoite laiksi eräistä väliaikaisista poikkeuksista valtion eläkelainsäädäntöön

Lähetekeskustelu

Lakialoite 6/1996 vp (Arja Ojala /sd ym.)

P u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin sosiaali- ja terveystoimikuntaan.

Keskustelu jatkuu:

Ed. L a a k s o : Rouva puhemies! Ed. Arja Ojalan aloitteen on allekirjoittanut yli sata kansanedustajaa. Tämän aloitteen sisältöhän on se, että vaikean työttömyystilanteen helpottamiseksi vanhemmalle työntekijälle annettaisiin oikeus lopettaa työsuhte ennen varsinaista eläkeikää siten, että hän säilyttäisi oikeuden saada vanhuuseläkettä palveluksen päättymishetkellä voimassa olleen alle 65 vuoden eläkeiän saavutettuaan. Tämän oikeuden edellytyksenä taas olisi, että palvelussuhteensa päättävän tilalle palkataan työtön työnhakija ja ettei palvelussuhteensa päättävä saa työttömyyskorvausta tai ole ansiotyössä.

Ed. Arja Ojalan lakiesitys on sikäli mielenkiintoinen, että tämä ei aiheuttaisi valtiolle kustannuksia. Aiemmin tästä lakialoitteesta käydyssä keskustelussa ministeri Arja Alho on todennut, että hanke on etenemässä ja että kyse on enää eräistä teknisistä esteistä, joiden poistamista selvitetään, jotta tämä aloite voisi toteutua. Toivon, että asianlaita on näin.

Keskustelussa, joka ed. Arja Ojalan lakialoitteesta käytiin, sosiaali- ja terveysministeri Mönkäre käsitteli laajemminkin eläkehakemusten hylkäämistä. Hän esitti väitteen, ettei voida puhua, että meillä olisi laajamittaista eläkehakemusten hylkäämistä. Hän myös väitti, että peräti 85 prosenttia eläkehakemuksista hyväksytään.

Nämä molemmat väitteet kuulostivat äkkipitäen sellaisilta, jotka oli välttämätöntä tarkistaa. Olen tämän tarkistamisen suorittanut, ja täytyy sanoa, että ministeri Mönkäreen väite siitä, että meillä ei olisi laajamittaista eläkehakemusten hylkäämistä, ei pidä paikkaansa todellisuuden kanssa. Suomessa hylätään poikkeuksellisen paljon eläkehakemuksia.

Minulla on edessäni tilastot, jotka kertovat siitä, kuinka paljon eläkehakemuksia Suomessa hylätään. Ennen laman alkua vuonna 1990 työkyvyttömyyseläkehakemuksia jätettiin 14 800. Silloin hylkäysprosentti oli suhteellisen pieni, vain noin 17,9, mutta jo vuonna 91 hylkäysprosentti nousi 25,8:aan. Työkyvyttömyyseläkettä on hakenut suurin piirtein yhtä suuri määrä henkilöitä joka vuosi. Vuonna 1992 jo miltei 35 prosenttia työkyvyttömyyseläkehakemuksista hylättiin. Vuonna 1993 peräti yli 40 prosenttia työkyvyttömyyseläkehakemuksista hylättiin. Vuonna 1994 peräti melkein 45 prosenttia työkyvyttömyyseläkehakemuksista, joita silloin oli vähän yli 14 000, hylättiin. Minulla ei vielä ole käytettävissäni tietoja viime vuoden hylättyjen työkyvyttömyyseläketapausten määrästä.

Joka tapauksessa viime vuosille on ollut tyyppillistä, että työkyvyttömyyseläkkeelle on ollut aikaisempaakin vaikeampi päästä. Olen aivan varma, että monet kansanedustajat voivat omasta kokemuksestaan yhteydenottojen kautta vahvistaa tämän tosiasian. Meillä monella on paljon sellaisia tapauksia hoidettavanamme, joissa potilasta hoitaneet lääkärit ovat todenneet potilaan työkyvyttömäksi tutkittuaan potilaan ja vannottuaan lääkärinvalan mukaisesti antamansa lääkärintodistuksen, työkyvyttömyystodistuksen oikeaksi. Tämän jälkeen vakuutusyhtiön lääkärit näkemättä itse potilasta vain tutustuen potilaan papereihin päättävät, että työkyvyttömyyseläkettä hakenut onkin täysin työkykyinen. Näiden tapausten määrä on siis vuosi vuodelta kasvussa.

Ongelma tällä hetkellä on se, että lait eivät ole muuttuneet, mutta lakien tulkinta on muuttunut sellaiseksi, että on entistä vaikeampi päästä työkyvyttömyyseläkkeelle. Tässä suhteessa ed. A. Ojalan lakialoite avaa yhden mahdollisuuden lopettaa työsuhte ennen aikaisesta. Kiinnitän huomiota siihen, että ed. A. Ojalan lakialoitteen toinen puoli on se, että oikeuden edellytyksenä olisi, että palvelussuhteensa päättävän tilalle palkataan työtön työnhakija. Tässä mielessä, kuten jo aiemmin aloitteesta käyty eduskuntakeskustelu osoitti, on viitattu sekä viime että tässä eduskun-

nassa vireillä olevaan toiseen lakialoitteeseen, joka koskee 55 vuotta täyttäneiden, pitkään työelämässä olleiden vapaaehtoista eläkkeelle jäämisen mahdollisuutta ns. luopumiseläkejärjestelmän muodossa. Eli tavalla, jossa työpaikkansa jättävä, ennenaikaiselle eläkkeelle hakeutuva saa tilalleen tai ainakin samalle työpaikalle nuoren työttömän. Aloitte, jonka viime eduskunnassa alikirjoitti yli 100 kansanedustajaa, ei edennyt viime hallituksen aikana, ja pelkään pahaa, että aloitte ei etene myöskään nykyisen hallituksen aikana.

Vaikuttaa siltä, että Lipposen hallituksen kantavana periaatteena työkyvyttömyyseläketapauksissa ei suinkaan ole työkyvyttömäksi todettujen päästäminen eläkkeelle, vaan tavoitteena on erilaisen kuntoutuksen avulla yrittää tehdä työkykynsä menettäneistä työkykyisiä. Saattaa olla, että osassa työkyvyttömyyshylkäystapauksia suunta on oikea, mutta olen valmis väittämään, että valtaosassa tällainen suunta on väärä. Hallitus muun muassa ed. Sade Tahvanaisen eduskuntakyselyyn antamassaan vastauksessa toteaa, että jo tehdyillä eläke muutoksilla, voimaan tulleilla eläkesäännösten muutoksilla pyritään nostamaan keskimääräistä eläkkeelle siirtymiskä. Oma käsitykseni on se, että esimerkiksi tulkinta työkyvyttömyyseläkkeelle pääsyn osalta on vaikeutunut juuri siksi, että määrätietoisesti tavoitteena on piittaamatta voimassa olevista laeista vaikeuttaa työkyvyttömyyseläkkeelle pääsyä.

On mielenkiintoista seurata, kuinka ed. A. Ojalan aloitte etenee. Parlamentarismihan edellyttäisi sitä, että kun yli 100 kansanedustajaa on ilmaissut mielipiteensä ja antanut tukensa tämän kaltaisen hankkeen toteuttamiselle, että hallitus ryhtyisi asiassa toimenpiteisiin. Viittasin jo aikaisemmin ministeri Arja Alhon myönteiseen kannanottoon, jossa hän sanoi esityksen toteutumisen tiellä olevan enää vain teknisiä ongelmia. Olen kuitenkin kuullut, että samanlaisesti, kun teknisiä ongelmia aiotaan poistaa, tavoitteena ei kuitenkaan ole toteuttaa ed. A. Ojalan aloitetta siten, että palvelussuhteensa päättävän tilalle palkattaisiin työtön työnhakija. Tarkoitus on toteuttaa aloitteesta mahdollisesti vain sen toinen puoli, eli antaa alle 65-vuotiaalle mahdollisuus päättää palvelussuhteensa, mutta ei siten, että luotaisiin uusi järjestelmä, jonka tuloksena työttömänä olevat pääsisivät työhön.

Rouva puhemies! Toivon, että kansanedustajat toimivat aktiivisesti allekirjoittamiensa aloitteiden toteuttamisen puolesta.

Aktiivisuus saattaa usein vaatia myös hallituspolitiikan arvostelua, sillä kokemus sekä viime että tämän hallituksen ajalta osoittaa, että asiat eivät etene, elleivät hankkeet saa julkisuutta.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Puheenvuoroni on tietysti tarpeeton, koska lähes kaikissa asioissa olen samaa mieltä kuin ed. Laakso äsken. Hän puhui siitä, että on poikkeuksellisen paljon hylätty työkyvyttömyyseläkehakemuksia, ja totuus on se, että niitä on hylätty perusteettomasti. Hylkäysperusteena ei ole ollut kyseisen hakijan työkyvyttömyys vaan se, kuinka paljon on kiintiöitä, kuinka paljon voidaan eräiden laskelmien mukaan kunakin aikana työntekijöitä eläkkeelle päästää. Ei ole siitä kysymys lainkaan, onko henkilö työkyvytön vai ei. Tämä on todella hankala asia.

Samalla haluaisin myös nostaa esille sen, minkä ed. Laakso totesi, mikä on valan tehneen lääkärin lausunnon arvo työkyvyttömyydestä jossakin vaiheessa. Pitäisi lähteä kysymään näiden asioiden perään. Jos oikeudessa antaa väärän valan, siitä rapsautetaan usein vankilatuumio. Miksei sitten lääkäriltä, joka antaa tällaisen todistuksen, voitaisi lähteä peräämään, pysyvätkö he sanojensa takana vai eivät?

Ed. Arja Ojalan aloitteesta vielä sen verran, että näitähän on useitakin. Äsken ed. Laakson mainitsema 55:n ikärajaan päättävä aloitte jo aikaisemmin. Tässä aloitteesta on — olen itse tämän allekirjoittanut ja olen toki tämän kannalla — tämä työstä vapauttamisen aika liian lyhyt eli 3 vuotta. Se pitäisi olla pidempi. Miksi se on 3 vuotta, se ei oikein perusteluista selviä, mutta ehkä valiokuntakäsittelyssä, jos asia etenee, tähänkin asiaan voidaan kiinnittää huomiota, pitäisikö sen olla pidempi kuin tämä 3 vuotta.

Ed. L a h t e l a : Arvoisa rouva puhemies! Ed. Laakso aikaisemmin puhui lääkärinlausunnoista. Minulla itsellenikin on pöydällä iso nippu valituksia ihmisiltä, jotka ovat kokeneet vääryyttä siinä mielessä, että he ovat saaneet erikoislääkäriltä lausunnon, jossa on todettu heidän työkyvyttömyytensä, todettu määrätty aste, prosentit. Monessa tapauksessa, kun hakemus menee vaakuutusvahinkolautakuntaan vai mikä se on, siellä mahdollisesti lääkärit eivät olekaan niin päteviä olleet arvioimaan sen ihmisen terveydentilaa. Se tuntuu hullulta, vaikka erikoislääkäri on sen todennut. Tuntuu niin kuin se yleinen linja olisi tiukentunut.

Sen sijaan ed. A. Ojalan aloitteessa on paljon hyviä puolia. Yksi sellainen kielteinen puoli siellä on. Sitä ei pysty laukaisemaan vähällä, koska se on ihmisen varallisuudesta riippuva. Tämähän ei maksa yhteiskunnalle mitään, eikä tämä ihminen, joka jäisi pois töistä. Hän ei saa silloin vielä eläkettä. Hän joutuu elämään tavallaan ensisillä säästöillä. Siinä mielessä tässä on se huono puoli, että köyhemmät ihmiset eivät tähän pysty jäämään. Kun siellä on sellaisia ihmisiä, jotka pystyvät jäämään, minusta sellainen mahdollisuus pitää antaa. Kenellä on halua ja varaa, hänen pitää antaa jäädä eläkkeelle. Ehdottomuus pitää olla se myöskin, että sijoitetaan työtön ihminen tilalle, koska sillä tavalla me työllistämme. Muuten tämä ei vaikuta työllistämiseen millään tavalla.

Ed. O l i n : Arvoisa puhemies! Toivoisin tälle aloitteelle vilkasta etenemistä. Mitä tulee ed. Laakson käyttämään puheenvuoroon, mielestäni hän poimi hyviä näkökulmia asiaan. Tähän liittyy monia sellaisia keskustelun arvoisia perusteluja, juuri niitä, joihin myös ed. Lahtela viittasi. Sairaita ihmisiä hoitavien lääkärien sekä erikoislääkärien yhdensuuntaisen, lääkärivalaan perustuvan lausunnon sekä toisaalta vakuutusyhtiöiden, jopa Kelan lääkärien myös lääkärivalalla lausuttujen lausuntojen välillä on selittämätön ristiriita. Olen esimerkiksi käynnistänyt eräiden muiden edustajien kanssa juuri reumaattikkojen hoitoon liittyviä keskusteluja, joissa voisivat vakuutusyhtiöiden lääkärit ja hoitavat lääkärit tavata toisensa juristien paikalla ollen ja sitä kautta löytää ratkaisun kysymykseen.

Aivan oma lukunsa, johon myös ed. Laakso aivan oikein täällä viittasi, on kysymys rintamamiesveteraanien ja yleensä kuntoutusta tarvitsevien ihmisten hoidosta. Kuntien tiukka talous on kohtuuttomasti vaikeuttanut kuntoutukseen pääsyä.

Ed. R i m m i : Rouva puhemies! Ed. Arja Ojalan aloite on todella asia, jota lämpimästi kannattaa. Olen sen myöskin itse allekirjoittanut. Ensimmäisessä lähetekeskustelussa, kun asiasta ensi kerran keskusteltiin, puheenvuorossani julkitoin nämä monet myönteiset seikat. Pidän myös tärkeänä sitä, että nimenomaan, jos tämä lakialoite, kuten toivon, etenee, että siinä on myöskin mukana se, että työttömät palkataan tilalle.

Ed. Laakso puuttui myös puheenvuorossaan suureen ongelmaan, mikä tällä hetkellä on ole-

massa eli eläkehakemusten hylkäämiseen. Kun joka maanantai yritän näitä asioita hoidella, voin kertoa, että on sellainen näppituntuma aivan, että silloin kun ministeri Mönkäre sanoo, että vajaa 18 prosenttia hylätään, se ei voi pitää paikkaansa. Viimeisiä tilastoja en ole nähnytäkään niistä, mutta ed. Laakso näistä kertoi.

Jokin viikko sitten kirjoitin asiasta Ilta-Sanomaan, miten on mahdollista, että kolmenkin asiantuntijalääkärin antama lausunto kumotaan eläkelaitoksen lääkärin lausunnonla potilasta näkemättä. Työeläkelaitosten Liiton lääkäriltä tuli vastaus, jossa hän yritti puolestaan kumota minun näkemykseni. Sen jälkeen olen saanut suuren pinon kansalaisten kirjeitä, joissa on aika lailla alleviivattu tämän lääkärin kirjoituksia ja hyvin rumilla kommentteilla kommentoitu, mitä hän kertoo. Se vain kertoo siitä, että kansalaiset seuraavat tilannetta tarkasti. Jokin korjaus tähän on pakko saada. Ei ole oikein se, että kaksi ammattiryhmää, toiset eläkelaitoksissa, toiset muut erikoislääkärit, valan tehneitä lääkäreitä, katsovat tällä tavalla asioita ristiin. Kaikkein suurin huoli minulla ainakin on näiden sairaiden ihmisten oikeusturvasta. Se ei tällä kertaa toteudu.

Sellainen seikka vielä, että kun nyt ollaan suuntautumassa siihen, että työkyky pitäisi pitää yllä pitkään — on välttämätöntä tietysti, että näin tehdään — mutta kannattaa vähissä kuntoutusvaroissa katsoa, ketä kannattaa kuntouttaa.

Ed. L a a k s o : Rouva puhemies! Haluaisin vielä puuttua ministeri Mönkäreeseen väitteeseen, jonka mukaan 85 prosenttia eläkehakemuksista hyväksytään. Tietenkin tämä tavallaan pitää paikkansa. Hän vain jätti kertomatta sen, että tarvitaan esimerkiksi yksittäisen eläkettä hakenneen kohdalla usean vuoden valitusprosessi ennen kuin eläkehakemus loppujen lopuksi hyväksytään. Todellakin on olemassa tutkimus siitä, että runsas 80 prosenttia loppujen lopuksi tulee hyväksytyksi, mutta kysymys on todella usean vuoden tavattoman tuskallisesta prosessista, jonka aikanaikin pitäisi elää.

Vaikuttaa siltä, että vakuutusyhtiöiden lääkärit sumeilematta toteavat suurin piirtein kaikki, joilla sentään on vielä pää hartioilla eikä kainalossa, työkykyisiksi piittaamatta potilasta tutkineiden lääkäreiden lausunnoista, koska tämä on halvempaa vakuutusyhtiöille, tämä on edullisempaa vakuutusyhtiöille. Mielestäni nykytila on häpeäksi Suomelle, että yli 40 prosenttia työ-

kyvyttömyyseläkettä hakeneista vuosittain hylätään. Kuitenkin heidät sitten muutaman vuoden prosessin jälkeen todetaan työkyvyttömiksi.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Olen myös kuullut eräitä muita näkemyksiä liittyen tähän työkyvyttömyyseläkkeiden hylkäämiseen ja siihen, että esimerkiksi vasemmiston taholta loppujen lopuksi ei kovinkaan lämpimästi näitä asioita ajeta eteenpäin, vaikka ehdotuksia tehdään. Kas se on sillä tavalla, että työssä oleva maksaa ammattiyhdistysliikkeen jäsenmaksun, sieltä tulee ammattiyhdistysliikkeelle rahaa, mutta eläkkeellä oleva ei sitä maksakaan. Näin ollen voi taustojakin vähän asiaan tuoda. Tämä on vähän noloa eduskuntasalissa sanoa, mutta sanottakoon nyt. Se on ammattiyhdistysliikkeen etu, että ihmiset riippuvat mahdollisimman pitkään työelämässä.

Ed. P e h k o n e n : Arvoisa puhemies! Aloite on ihan hyvä ja on hyvä, että tämä lähtee käsittelyyn eteenpäin. Mutta se, miksi pyysin puheenvuoron, on lääkärivala-asia, mitä on täällä sivuuttu, ja se, miksi nämä tahot eivät kohtaa toisiaan: vakuutuslaitos ja lausunnon antava lääkäri.

Varmaan meistä kansanedustajista moni on näitä asioita hoitanut, ja minullakin on ollut tilaisuus näihin osallistua ja haastatella Eläkevakuutuksen lääkäreitä. He sanoivat sillä lailla, että montaa kertaa, kun ensimmäinen lausunto heille eläkevakuutukseen tulee, se ei täytä Eläkevakuutuslaitoksen kriteereitä, millä eläke voidaan myöntää. Sitten kun useamman kerran haetaan tai tulee lisää selvityksiä, siinä täyttyy kriteeri ja eläke voidaan myöntää. Näin he väittivät asian olevan.

Minä ymmärrän, että asioiden eteenpäinvieminen vaatii kyllä erinomaista sitkeyttä. Monelako sairaalla tähän voimia on? Sitä sopii kyllä kysyä!

Ed. O l i n : Arvoisa puhemies! Ed. Laakson puheenvuoro oli huomion arvoinen, osin ed. Aittoniemenkin; sen jätän omaan arvoonsa koskien ammattiyhdistysliäkettä, koska heitto tai piikki ei todellakaan varmasti ollut aidossa mielessä tehty. Mutta itse kysymys, mihin ed. Laakso täällä on puuttunut, on meidän omaan toimintaamme ja etiikkaamme liittyvä periaatekysymys.

Kun lait laaditaan, on myös meidän eettinen vastuumme seurata lakien toteutumista, ja esi-

merkkinä tästä on muun muassa vammaislaki. Palaute kentältä valitettavasti on sellaista, että vaikka tietyt välinehankinnat lain mukaan tulee mahdollistaa vammaisille, siitä kunnissa vyörytetään sairaalle osavastuuta, jos asiakas ei oikeutetaan tunne. Tämäkin näkökulma saattaisi olla paikallaan selvittää prosessin aikana.

P u h e m i e s : Kehotan edustajia nyt muistamaan, että käsiteltävänä on lakialoite laiksi eräistä väliaikaisista poikkeuksista eläkelainsäädäntöön, johon toki keskustelussa on esitetty kantoja, mutta nyt huomautan, että keskitytään tähän asiaan.

Ed. S k i n n a r i : Arvoisa puhemies! Sen veran, kuin ääni kantaa, haluaisin tähän tärkeään asiaan puuttua.

Ensinnäkin näistä aloitteista uskon, että tämäkin, samalla tavoin kuin ed. Peltomon aloite, tänä keväänä otetaan käsittelyyn. Eduskunnan mahdollisuudet ja resurssit vain asioiden selvittämiseen ilman ministeriöitten myötävaikutusta ovat tavattoman rajalliset, koska meillä ei ole sellaista ns. virkakoneistoa, joka voisi näitä selvittää, vaan me joudumme turvautumaan siihen asiantuntemukseen ja virkamieskuntaan, joka hallituksella on käytettävissään.

Kaikki nämä asiat, jotka aloitteeseen liittyen tai siihen läheisesti kuuluen ovat tulleet esille, ovat todella merkittäviä, ja suuri työttömyystilanne on vain kärjistänyt näitä ongelmia. Katson, että sosiaali- ja terveystieteiden tehtävä omalta osaltaan on selvittää näitä kaikkia kysymyksiä, jotka tässä ovat tulleet esille joko aloitteiden pohjalta tai sitten niin, että valtiopäiväjärjestys antaa mahdollisuuden valiokunnalle vaatia selvityksiä hallitukselta mistä asiasta tahansa, ja ainakin vielä hallitusmuodon mukaan hallituksen pitää nauttia eduskunnan luottamusta eikä päinvastoin.

Ed. M ä h ö n e n : Arvoisa rouva puhemies! Täällä on ollut mielenkiintoista kuunnella edustajien huolta ja harmia eläkkeellepääsyn vaikeudesta. Voin suurelta osin yhtyä tämän päivän tilanteesta puhuttuun. Olen seurannut paljon näitä kysymyksiä aikaisemman työni vuoksi.

Mutta en malta olla puuttumatta ed. Aittoniemen käsitykseen ammattiyhdistysliikkeestä. En tiedä, miten syvälliset tuntemukset hänellä on ja kuinka tuttua tuo toiminta hänelle on, mutta sen voin vakuuttaa lähes 20 vuoden ammattilaisena

olon jälkeen, että ammattiyhdistysliike, jos miikään, on tässä vaiheessa ja jo vuosien mittaan pitänyt huolta tästä asiasta ja pitänyt ääntä myös ja yrittänyt kääntää kehityksen kulkua siihen suuntaan, että varsinkin raskaissa ja kuluttavissa ammateissa ihmisillä olisi oikeus päästä eläkkeelle aikaisemmassa vaiheessa, kuin tänä päivänä tapahtuu. Lisäksi, niin kuin tässä, on lähtökohdana ollut, että vastaavasti nuorille luotaisiin työpaikkoja samassa suhteessa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

4) Lakialoite laiksi rikoksesta epäillyn julkisesta puolustuksesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lähetekeskustelu

Lakialoite 7/1996 vp (Markku Pohjola /sd ym.)

P u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin lakivaliokuntaan.

Keskustelu jatkuu:

Ed. M. P o h j o l a : Arvoisa puhemies! Edellisessä istunnossa käydyssä keskustelussa jo sanottiin oikeastaan kaikki oleellinen asiasta. Haluan kuitenkin kiinnittää kolmeen seikkaan huomiota.

Tämä asia on ollut esillä yli 30 vuotta. Vuonna 1964 annettiin hallituksen esitys eduskunnalle syytetyn julkista puolustusta koskevaksi lainsäädännöksi. Toiseksi vuonna 1985 eduskunta edellytti, että julkisen puolustuksen järjestäminen saatettaisiin voimaan vuoden 1989 alusta. Kolmanneksi vuonna 1994 edellinen hallitus valmisteli asiasta valtiopäiville ehdotuksen, jota ei kuitenkaan annettu eduskunnalle.

Arvoisa puhemies! Valtiontaloudellisia esteitä asian toteuttamiselle ei enää ole, kun maksutonta oikeudenkäyntiä koskeva laki on vuonna 1989 saatettu koskemaan myös esitutkintaa. Sitä vastoin tämän uudistuksen toteuttaminen on periaatteellisesti tärkeätä eritoten nyt, kun ihmisoikeussopimukset ovat myös Suomen lainsäädäntöä.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Tämä ed. Pohjolan aloite julkisesta puolustuksesta on tarpeeton sikäli, että asia voidaan helposti hoitaa muuttamalla jonkin verran maksuttomasta oi-

keudenkäynnistä annettua lakia, jolloin tämä aukko, joka tässä on, tulee varsin sopivasti umpeen kurottua. Tämä on näkemykseni tästä.

Mitä tulee sellaiseen henkilöön, jota vastaan syyte on oikeudessa hylätty, hänellä minunkin mielestäni tulisi olla mahdollisuus saada korvauksia kuluistaan jne. Mutta korvauksen pitäisi olla ei ehdoton vaan harkinnanvarainen tuomioistuimen harkinnan mukaisesti. Silloin tässä asiassa päästään siihen tulokseen, mikä on varmasti tarkoitus. Eli tämä on ihan hyvä, mutta ei ehdottomana vaan harkinnanvaraisena.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään lakivaliokuntaan.

5) Asetus eräistä väliaikaisista poikkeuksista Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston Jugoslavian liittotasavaltaa (Serbia ja Montenegro) ja eräitä Kroatian tasavallan ja Bosnian ja Herzegovinan tasavallan alueita koskeviin päätöksiin perustuvien velvoitusten täyttämisestä annetun asetuksen soveltamiseen

Asetus 1/1996 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ulkoasiainvaliokuntaan.

6) Asetus Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston Jugoslaviaa koskevaan päätökseen perustuvien velvoitusten täyttämisestä annetun asetuksen muuttamisesta

Asetus 2/1996 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ulkoasiainvaliokuntaan.

7) Suomen itsenäisyyden juhlarahaston SITRAn toimintakertomus vuodelta 1995

Kertomus 1/1996 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti talousvaliokuntaan.

8) Hallituksen esitys laiksi teletoimintalain muuttamisesta

Hallituksen esitys 180/1995 vp
Liikennevaliokunnan mietintö 2/1996 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ensi tiistain täysistuntoon.

9) Hallituksen esitys laeiksi merimieslain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys 199/1995 vp
Työasiainvaliokunnan mietintö 1/1996 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ensi tiistain täysistuntoon.

P u h e m i e s : Eduskunnan seuraava varsinainen täysistunto on ensi perjantaina kello 13. Kyselytunti on huomenna torstaina kello 16.30.

Täysistunto lopetetaan kello 14.55.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen

